

Ympäristötuki, kohteiden valintaperusteet

Metsälain 10 § erityisen tärkeät elinympäristöt ja METSO-elinympäristöt sekä niiden rahoitus.

Ohjeessa kuvataan määräaikaisen kestävän metsätalouden rahoituslain (34/2015) (jäljempänä kemera) ympäristötuen käyttöä ja menettelyjä metsälain 10 § elinympäristöillä ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden turvaamisohjelman METSO:n (jäljempänä METSO) toteutuksessa. Ohje on tarkoitettu Metsäkeskuksen ja muiden organisaatioiden toimihenkilöille sekä maanomistajille käytettäväksi ympäristötukisopimuksia valmisteltaessa.

Ympäristötuen rahoituksessa ja METSO:n toteutuksessa on tavoitteena kohdentaa kemera-varoja metsälain ja METSO-ohjelman kannalta tarkoituksenmukaisimpiin kohteisiin. Kaikkien tarjolle tulevien kohteiden suojeluun ympäristötuella ei varoja riitä, jolloin kohteita joudutaan rajaamaan suojelun kannalta parhaisiin kohteisiin.

1 Ympäristötukikohteen yleiset edellytykset

Metsätalouden ympäristötuella voidaan korvata yksityiselle maanomistajalle metsän biologisen monimuotoisuuden tai erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteiden säilyttämisestä tai muusta luonnonhoidosta aiheutuvat vähäistä suuremmat lisäkustannukset tai menetykset. Ympäristötuki kohdistetaan ensisijaisesti puustoisille metsälain 10 §:n mukaisille kohteille ja määrärahojen puitteissa myös METSO-ohjelman luonnontieteellisten valintaperusteiden elinympäristöihin.

Kemeran monimuotoisuuden turvaamiseen tarkoitettua rahoitusta voidaan käyttää vain niillä alueilla, joilla metsälakia sovelletaan. Lisäksi rahoituksen tulee kohdistua kemeran 4 §:n mukaisten yksityisten maanomistajien metsiin.

Ympäristötukihakemuksen saapuessa pyritään selvittämään kerralla hakijan kaikki samalla kiinteistöllä (identtinen omistus) olevat mahdolliset ympäristötukikohteet ja valmistelemaan ympäristötukihakemus kaikilta sovelialta kohteilta. Tarvittaessa selvitetään ympäristötuen myöntämisen edellytykset etukäteen Metsäkeskuksen rahoitus- ja tarkastuspalvelun asiantuntijan kanssa.

Ympäristötukea ei käytetä luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetuilla alueilla, luonnonsuojelulain mukaisessa eliölajien suojelussa eikä muissa luonnonsuojelulakiin perustuvissa korvauksissa. Suojeltava laji voi kuitenkin olla monimuotoisuuden lisäarvona ympäristötuella säilytettävällä tai hoidettavalla elinympäristöllä.

2 METSO-suojelun keino kohteen mukaan – pysyvä tai määräaikainen

Tällä hetkellä luonnonsuojelulain puolella on METSO:n toteutuksen pääkeinona pysyvä suojelu tai 20 vuoden määräaikainen suojelu ja kemera-lain osalta 10 vuoden määräaikainen suojelu. Päätöksen pysyvistä tai 20 vuoden suojelusta ja korvauksista tekee alueellinen ely-keskus. Päätöksen 10 vuoden määräaikaisesta suojelusta ja korvauksista tekee Metsäkeskus. Tämä ohje koskee vain määräaikaisia 10 vuoden suojelukohteita.

Jos maanomistaja haluaa tarjota laajaa kohdetta tai jopa koko tilaa suojeluun, tulee neuvonnassa korostaa varojen käytön tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta ympäristötukirahoituksen riittävyyden takia.

Ympäristöministeriö on linjannut METSO-välityssopimuksessa pysyvän suojelun kohteiden olevan pääsääntöisesti yli 4 hehtaaria. Tapaus- ja aluekohtaisesti voidaan ely-keskuksille välittää pienempiä kohteita etenkin olemassa oleviin suojelualueisiin rajoittuvia kohteita.

Mikäli kohde on pinta-alaltaan 4 hehtaaria tai sen alle, on kameran ympäristötuki yleensä kohteeseen sopivin METSO-keino. Mikäli maanomistaja tarjoaa 4 hehtaaria laajempaa tai olemassa olevaa suojelualueita laajentavaa tai muutoin merkittävää METSO-kohdetta ympäristötukeen, selvitetään pysyvän suojelun edellytykset ja maanomistajan halu pysyvään suojeluun sekä välitetään kohde hänen suostumuksellaan ely-keskukseen METSO-välityssopimuksen mukaisesti.

3 Ympäristötuen käyttö metsälain ja METSO-ohjelman kohteilla

Maa- ja metsätalousministeriön antaman vuosittaisen luonnonhoitomomentin rahoituspäätöksen mukaisesti varoja käytetään metsälain (1093/1996, muut. 1083/2013) 10 §:n erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilyttämisestä yksityisille maanomistajille aiheutuvien vähäistä suurempien menetysten korvaamiseen ympäristötuella silloin, kun hakkuu on todellinen uhka monimuotoisuuden häviämislle.

Varoja käytetään metsälain 10 § kohteiden lisäksi myös kriteerit täyttävien METSO-kohteiden suojeluun ja luonnonhoitohankkeisiin. Ympäristötuen valmistelussa noudatetaan METSO-kohteiden ja niiden luokittelun osalta METSO-ohjelman tarkistettuja luonnontieteellisiä valintaperusteita (METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016).

Metsäkeskus kohdentaa määrärahoja METSO-elinympäristökohtaisten toimenpideohjelmien ja luonnonhoidon toteutusohjelmien mukaisesti.

Metsäkeskus pyrkii alueellisesti monimuotoisuutta turvaaviin verkostoihin ja alueiden väliseen tasapuolisuuteen rahoituspäätöksiä tehtäessä.

Valtioneuvoston METSO-periaatepäätöksen mukaisesti kestävä metsätalouden rahoituslailla rahoitettavien keinojen tavoitteena on luontaisesti pienialaisten, hoitoa vaativien tai luontoarvoiltaan muuttuvien kohteiden sekä metsätaloustoimien ohella säilytettävien luontoarvojen turvaaminen.

Metsälaki- ja METSO-kohteiden ekologinen laatu tulee aina huomioida ennen kohteiden pinta-alaa ja metsänomistajille tulee korostaa, että vain jäljempänä tässä ohjeessa mainitut metsälain elinympäristöt ja METSON valintaperusteet täyttävät kohteet voivat saada ympäristötukirahoitusta.

Monimuotoisuusarvoiltaan vähäisiä kohteita ei rahoiteta. Jos kohde säilyisi myös ilman korvausta, kuten esimerkiksi jouto- ja kitumaan suot ja kalliot, ei rahoitus edistä metsälain tai METSON tavoitteiden toteutumista.

Ympäristötukikohteet pyritään rajaamaan maaston luontaisia rajoja noudattaen siten, että muodostuu metsäluonnon suojelun kannalta ekologinen kokonaisuus. Kohteiden turvaamisessa on tavoitteena elinympäristöverkostojen muodostaminen ja pienten elinympäristökohteiden laajentaminen ekologisten rajojen mukaan. Kemeran ympäristötukea voidaan käyttää suojelukohteiden kuten metsälain 10 § kohteiden tai muiden suojelukohteiden lähiympäristössä ja niitä yhdistävinä.

Sellaisia alueellisesti edustavia METSO-kohteita, jotka eivät liity metsälakikohteisiin tai luonnonsuojelualueisiin tai muodosta ekologista verkostoa niiden kanssa, voidaan rahoittaa erillisinä vain METSO I luokan puustoisina kohteina. METSO II tai III luokan kohteita voidaan rahoittaa suojelualueita toisiinsa kytkevinä tai kokonaisuutta laajentavina ja niihin voi sisältyä sopimus hoito- ja kunnostustöiden toteuttamisesta.

4 Ympäristötukikohteen mahdollinen hoito ja kunnostus (tuki METSO II- ja III-luokan kohteille)

Ympäristötukeen voidaan ottaa mukaan METSO II ja III luokan kunnostuskohteita erillisinä kohteina, mikäli METSO-kohteen palauttavista luonnonhoidon toimenpiteistä on sovittu maanomistajan kanssa ja elinympäristön luokitus muuttuu toimenpiteen jälkeen oleellisesti ja kehittyy METSO luokaksi I. Tämän jälkeen kohde on rahoitettavissa tämän ohjeen yleisten linjausten mukaisesti.

Myös metsälain elinympäristön ominaispiirteiden säilymistä edistäviä hoito- ja kunnostustoimenpiteitä voidaan rahoittaa ympäristötuesta silloin, kun kunnostus on puustoisien elinympäristön monimuotoisuuden edistämisen kannalta

vaikuttavaa. Hoitotöistä on laadittava aina rahoitushakemukseen liittyvä hoito- ja käyttösuunnitelma.

Ympäristötukisopimuskohteessa hoito- ja kunnostustarve arvioidaan osana ympäristötukisopimuksen valmistelua ja tarvittavat toimenpiteet rahoitetaan joko ympäristötuella tai erillisenä luonnonhoitohankkeena hankehaun kautta. Mikäli kunnostusta tarvitsevat ympäristötukikohteet otetaan mukaan erilliseen elinympäristöjen hoidon ja kunnostuksen luonnonhoitohankkeeseen, siitä tulee mainita ympäristötuesta tehtävässä rahoitushakemuksessa ja Metsäkeskuksen ja maanomistajan välisessä neuvottelupöytäkirjassa.

Vastaavasti METSON tavoitteita toteuttavan kameran luonnonhoitohankkeiden 21 § elinympäristöjen hoito-, kunnostus- ja ennallistamishankkeen yhteydessä voidaan käyttää ympäristötukea elinympäristöjen säilyttämiseen, jos tuen ehdot täyttyvät.

Tiivistelmä yleisistä valintaperusteista

Kohteet pyritään rajaamaan metsäluonnon suojelun kannalta ekologisina ja toisiinsa kytkeytyviä kokonaisuuksia.

Ympäristötukikohteiden on oltava metsätalousmaalla, jolla metsälaki on voimassa (tarkistettava kaavarajoitteet).

Ensisijaisesti rahoitetaan puustoisia metsälakikohteita ja METSO I luokan kohteita.

METSO II ja III luokan kohteita voidaan rahoittaa, mikäli ne

- a) kytkevät muita sopimuskohteita toisiinsa, tai
- b) laajentavat rahoitettavaa metsälakikohdetta, METSO I luokan kohdetta tai olemassa olevaa suojelualuetta, tai
- c) muuttuvat oleellisesti luonnonhoitotöiden vaikutuksesta ja kehittyvät luokaksi I.

Pääsääntöisesti rahoitetaan puustoisia kohteita, joita ovat metsämaan kohteet (kasvu > 1 m³/ha/v, määrittelyssä otetaan huomioon metsänhoidollinen kiertoaika ja puuston kasvu sinä aikana.). Vähäpuustoisia kohteita ovat kitu- ja joutomaan kohteet ja niitä rahoitetaan vain muita kohteita yhtenäisiksi kokonaisuuksiksi kytkevinä kohteina maksimissaan 50 % ekologisena kokonaisuutena rajatun kokonaisuuden pinta-alasta.

5 Ympäristötuen elinympäristökohtaiset kohdeperustelut

Metsälaki-kohteiden tulkintaohjeet on kuvattu erillisessä tulkintasuosituksessa; Tulkintasuosituksia metsälain 10 §:n tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen rajaamisesta ja käsittelystä.

5.1 Metsälain 10 § elinympäristöt

Lähteiden, purojen, norojen ja pienten lampien (enintään 0,5 ha) välittömät lähiympäristöt ovat ympäristötukeen rahoituskelpoisia puustoisina kohteina. Pienvesikohteiden rajauksessa noudatetaan kohteen ekologisia rajoja ja Metsäkeskuksen metsälain 10 § tulkintasuositusta. Metsälain tulkintasuositusta kapeampia purokohteita voidaan metsämaalla rahoittaa jäljempänä kappaleen 5.2. pienvesi kohdan mukaisesti muita kohteita kytkevinä. Pienvesikohteita on usein tarkoituksenmukaista laajentaa muilla niitä ympäröivillä elinympäristöillä. Vähäpuustoisilla jouto- ja kitumaan soilla sijaitsevia pienvesikohteita ei pääsääntöisesti rahoiteta. Pienvesikohteiden lähiympäristöjen hoitoa voidaan myös tukea ympäristötuella tai luonnonhoitohankkeella.

Suoelinympäristöt

- a) **lehto- ja ruohokorvet** ovat puustoisina suokohteina ympäristötukeen rahoituskelpoisia.
- b) **yhtenäiset metsäkorte- ja suomuurainkorvet**, kuten kohdassa a)
- c) **letot**, kuten kohdassa a) mutta vähäpuustoisia lettokohteita voidaan rahoittaa kohdan d) mukaisesti
- d) **vähäpuustoisia jouto- ja kitumaan soita** ei pääsääntöisesti rahoiteta. Poikkeustapauksissa voidaan ympäristötukisopimukseen ottaa mukaan vähäpuustoinen pienialainen suokuvio, mikäli kuvio on esimerkiksi jäämässä sopimusalueen keskelle ja on osa säännöllisen muotoiseksi rajattavaa ekologista kokonaisuutta. Vähäpuustoisien osuuden pinta-ala voi olla maksimissaan 50 % ekologisena kokonaisuutena rajatun kokonaisuuden pinta-alasta. Erityisin perustein (esimerkiksi suojellun lajin esiintymän liittäminen) pinta-ala osuus voi olla edellä mainittua hieman suurempi.
- e) **luhdat** ovat rahoituskelpoisia pienvesikohteiden lähiympäristössä puustoisina kohteina. Vesistöjen vähäpuustoisia rantaluhtia ei pääsääntöisesti rahoiteta.

Muiden kuin kohdan d) vähäpuustoisten soiden ennallistamista voidaan myös tukea ympäristötuella tai luonnonhoitohankkeella.

Rehevät lehtolaikut ovat rahoitettavissa ympäristötuella. Lehtokohteet rajataan ekologisten rajojen mukaan. Laajat lehtokohteet kuuluvat METSO:n toteutuksessa luonnonsuojelulain pysyvään suojeluun. Lehtokohteiden hoitoa voidaan myös tukea ympäristötuella tai luonnonhoitohankkeella.

Kangasmetsäsaarekkeita ojittamattomilla soilla voidaan rahoittaa puustoisina kohteina ja kun niiden hakkuu on todellinen uhka monimuotoisuuden häviämislle. Laajat kangasmetsäsaarekkeet kuuluvat METSO:n toteutuksessa luonnonsuojelulain pysyvään suojeluun. Kolmen tai useamman kangasmetsäsaarekkeen väliin jäävää ja kangasmetsäsaarekkeet yhteen sitovaa vähäpuustoisien osuuden pinta-ala voi olla maksimissaan 50 % ekologisen kokonaisuutena rajatun kokonaisuuden pinta-alasta.

Rotkot ja kurut ovat rahoituskelpoisia puustoisina kohteina ja kun niiden hakkuu on todellinen uhka monimuotoisuuden häviämislle. Laajat rotko- ja kurukohteet kuuluvat METSO:n toteutuksessa luonnonsuojelulain pysyvään suojeluun.

Jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät, kuten rotkot ja kurut.

Karukkokankaita vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot ja louhikot eivät pääsääntöisesti ole ympäristötuella rahoitettavia. Poikkeustapauksissa voidaan ympäristötukisopimukseen ottaa mukaan pienialainen vähätuottoinen kuvio, jos se on jäämässä sopimusalueen keskelle ja on näin osa ekologisesti rajattua kokonaisuutta.

5.2 METSO - ohjelman valintaperusteiden elinympäristöt

Lehtoja rahoitetaan ympäristötukisopimuksella sekä erillisenä, että muihin sopimuskohteisiin tai suojelualueisiin kytkeytyvinä, kun kohde on METSO I–II luokkaa. Laajoja lehtokohteita tulee tarjota ensisijaisesti ely-keskukselle rahoitettavaksi. Maanomistajan halutessa laajoja lehtokohteita voidaan rahoittaa myös kameran ympäristötuella. Lehtokohteiden hoitoa voidaan tukea ympäristötuella tai luonnonhoitohankkeella.

Monimuotoisuudeltaan merkittäviä (runsaslahopuustoisia) kangasmetsiä rahoitetaan pääsääntöisesti metsälakikohteiden laajennuksissa esimerkiksi pienvesien yhteydessä. Monimuotoisuudelle merkittävät kangasmetsäkohteet välitetään ensi sijassa ely-keskukselle, mutta jos maanomistaja ei halua pysyvää suojelua, voidaan METSO I luokan kohteita rahoittaa erillisinä ympäristötukikohteina. Ensisijaisena rahoituskriteerinä on lahoppuuston määrä ja lisäksi rahoitettavalla kohteella tulee olla muita monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä.

METSO II luokan kohteita voidaan rahoittaa silloin, kun ne muodostavat ekologisen kokonaisuuden tai verkoston puustoisien metsälain elinympäristön,

METSO I luokan kohteen tai olemassa olevan suojelukohteen kanssa. Tällöin II luokan kohde voi olla myös rahoitettavan kokonaisuuden ulkokehällä ja sillä tulee olla monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä.

METSO II luokan kohde voidaan rahoittaa, mikäli kohteesta voidaan kuvioida omaksi kuvioksi runsaslahopuustoisempi (luokka I kriteerit täyttävä) alue, joka nostaa kohteen monimuotoisuusmerkitystä ja kohteella tulee olla kokonaisuudessaan muita merkittäviä monimuotoisuuden rakennepiirteitä.

Monimuotoisuudeltaan merkittävien kangasmetsäkohteiden rajauksissa noudatetaan kuitenkin 5 hehtaarin kiinteistökohtaista maksimirajaa, jolloin otetaan huomioon myös muut kiinteistöllä voimassa olevat ympäristötukisopimukset. Yli 4 hehtaarin kohteissa selvitetään ensisijaisesti pysyvän suojelun mahdollisuus ohjeen kohdan 2 mukaisesti.

Monimuotoisuudelle merkittävien puustoisten metsämaan soiden ja soiden metsäisten reunojen ympäristötuki voidaan kohdentaa erillisinä tai kytkeytyvinä metsälain mukaisten puustoisten korpien ja -lettojen lisäksi kaikkiin muihin METSO I–II luokan ojittamattomiin puustosiin korpiin ja lettoihin sekä ravinteisempiin puustosiin rämeisiin. Suokohteiden rajauksessa tulee pyrkiä ekologiseen kokonaisuuteen, mutta laajat suokohteet kuuluvat METSO:n toteutuksessa luonnonsuojelulain pysyvään suojeluun. Vähäpuustoisia soita ei ympäristötuella pääsääntöisesti rahoiteta.

Vesistöjen (pienvesien) puustoisten metsämaan lähiympäristöihin voidaan tukea myöntää monimuotoisuusarvoiltaan tärkeisiin pienvesielinympäristöihin, erityisesti lähteisiin puroihin ja noroihin. Pienveden määrittelyssä sovelletaan vesilain (587/2011) mukaista vesistön määritelmää.

Ympäristötukea voidaan myöntää erillisille tai kytkeytyville METSO I luokan kohteille. METSO II ja III luokan kohteita voidaan rahoittaa pienvesien muodostaman ekologisen kokonaisuuden, olemassa olevan suojelukohteen tai metsälakikohteeseen liittyvinä sekä niiden kytkiessä erillisiä metsälaki tai METSO I luokan pienvesikohteita tai suojelualueita kokonaisuudeksi tai kun niihin sisältyy luonnonhoitotöitä.

Puustoisia pienvesikohteita, jotka eivät täytä metsälain 10 § tulkintasuosituksen rajausta, voidaan rahoittaa muita hakemus- tai suojelukohteita kytkevinä tai laajentavina, kun niiden rajausta laajennetaan vähintään metsälain tulkintasuosituksen mukaisesti METSO I, II tai III luokan kohteella. Pienveden metsälakitulkintaa kapeampaa suojavyöhykettä levennettäessä, tulee vyöhykkeellä olla hoidetusta talousmetsästä poikkeavaa puustorakennetta ja edellytyksiä kehittyä luonnontilaisen kaltaisiksi ajan kuluessa.

Metsäluhdat ja tulvametsät tulevat ympäristötukeen yleensä mukaan pienvesikohteen lähiympäristönä. Pienvesikohteiden ekologiseen rajaukseen tuleekin pyrkiä sisällyttämään tulviva alue. METSO I luokan kohteet voidaan rahoittaa erillisinä kohteina. Vesistöjen varsilla olevia puustoisia metsäluhtia ja tulvametsiä voidaan METSO II luokan kohteina rahoittaa ympäristötuesta silloin, kun ne muodostavat ekologisen kokonaisuuden metsälain kohteen tai muun suojellun kohteen kanssa.

Kohteiden rajauksissa noudatetaan kuitenkin 5 hehtaarin kiinteistökohtaista maksimirajaa, jolloin otetaan huomioon myös muut kiinteistöllä voimassa olevat ympäristötukisopimukset. Yli 4 hehtaarin kohteissa selvitetään ensisijaisesti pysyvän suojelun mahdollisuus ohjeen kohdan 2 mukaisesti.

Muut monimuotoisuudelle merkittävät metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot ovat puustoisina ympäristötuella pääsääntöisesti rahoitettavia. METSO I luokan puustoisia kohteita voidaan rahoittaa erillisinä. METSO II luokan puustoisia kohteita voidaan rahoittaa ympäristötuella silloin, kun kohde liittyy olemassa olevaan suojelualueeseen tai metsälakikohteeseen. Kohteella tulee olla monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä.

Vähäpuustoisia kohteita voidaan rahoittaa silloin, kun ne kytkevät muita rahoitettavia kohteita toisiinsa edellä esitettyjen vähäpuustoisten kohteiden rahoitussääntöjen mukaisesti.

Kohteiden rajauksissa noudatetaan kuitenkin 5 hehtaarin kiinteistökohtaista maksimirajaa, jolloin otetaan huomioon myös muut kiinteistöllä voimassa olevat ympäristötukisopimukset. Yli 4 hehtaarin kohteissa selvitetään ensisijaisesti pysyvän suojelun mahdollisuus ohjeen kohdan 2 mukaisesti.

Kalkkikallioiden ja ultraemäksisten maiden metsäiset elinympäristöt liittyvät monesti metsälain elinympäristöön, jolloin niitä voidaan puustoisina kohteina rahoittaa ympäristötuella. Kohteilla tulee olla harvinaista ja vaateliasta lajistoa, jolloin ne voivat olla rahoituskelpoisia myös erillisinä METSO:n I luokan kohteina ja METSO II luokkana muihin kohteisiin kytkeytyvinä. Laajat kalliokohteet kuuluvat METSO:n toteutuksessa luonnonsuojelulain pysyvään suojeluun.

Harjujen paahdeympäristöjen rahoituksen edellytyksenä on kohteelta löytyvä erityinen paahdelajisto. Alueellisesti edustavia METSO I luokan kohteita voidaan rahoittaa erillisinä kohteina. METSO II luokan harjuelinympäristöjä ja niiden hoitoa voidaan tarvittaessa rahoittaa ympäristötuella tai luonnonhoitohankkeena, silloin kun ne muodostavat ekologisen kokonaisuuden metsälakikohteen tai muun suojellun kohteen kanssa.

Puustoiset perinneympäristöt ovat yleensä hoitoa vaativia kohteita. Niitä rahoitetaan pääasiallisesti maatalouden ympäristötukijärjestelmän kautta. Mikäli maanomistajalla ei ole mahdollisuutta hakea maatalouden rahoitusta, voidaan METSO I luokan kohteita rahoittaa erillisinä, mikäli kohteelta löytyy vanhoja tai kookkaita lehtipuita sekä niitty- ja ketolajistoa. METSO II luokan puustoisia perinneympäristöjä rahoittaa ympäristötuella silloin, kun ne liittyvät rahoitettavaan metsälain elinympäristöön, METSO I luokan kohteeseen tai muuhun olemassa olevaan suojelukohteeseen.

Perinneympäristökohteilla tulee aina tarvittaessa suunnitella ja sopia maanomistajan kanssa luonnonhoidon toimenpiteet, joita voidaan rahoittaa ympäristötuella tai luonnonhoitohankkeena.

Maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohteet muodostuvat yleensä muista METSO:n luontotyypeistä kuten metsäluhdista, tulvametsistä, korvista ja muista soista, pienvesien lähimetsistä tai runsaslahopuustoisista kangasmetsistä. Niitä voidaan rahoittaa ympäristötuella näiden elinympäristötyyppien ohjeiden mukaisesti.

6 Elinympäristöjen kirjaus ja seuranta ympäristötukialueilla

Ympäristötukisopimusten ja METSO:n seuranta varten on kuvioitava erikseen metsälain 10 § elinympäristöt ja METSO-elinympäristöt niiden pääelinympäristöryhmän mukaan. Jokaisesta elinympäristökuvioista toimitetaan metsävaratietostandardin mukainen kuviotieto.

Kullekin kuviolle merkitään elinympäristöä parhaiten kuvaava elinympäristökoodi sekä tarkenne joko 43 = metsälakikohde tai 40 = muu arvokas elinympäristö, joka merkitään kuvion pääelinympäristökoodiksi.

Pienvesikohteilla käytetään pääsääntöisesti päämonimuotoisuuskoodeina pienvesielinympäristökoodeja. Kohteita voi tarkentaa muilla elinympäristökoodeilla, mutta ilman lisämäärettä 40 tai 43.

METSO-valintaperusteiden mukaisille elinympäristöille lisätään koodi 98 = METSO-elinympäristö tai muutetaan koodi 95 Mahdollisesti METSO-ohjelmaan soveltuva kohde koodiksi 98 (koodi 95 jää myös kuvioille, joita ei ole maastotarkastettu).

Elinympäristöjen ominaispiirteitä ja monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä tulee kuvata riittävästi joko monimuotoisuuskoodeilla tai sanallisena kuvauksena. Lahopuuston määrä kuvioittain tulee ilmoittaa pysty- ja maapuun hehtaarikohtaisina kuutiometrimerkeinä.

7 Ympäristötukisopimusten uusimisen menettely

Ympäristötukisopimukset ovat vuodesta 2004 olleet kymmenen vuoden mittaisia. Sopimuksia uusittaessa noudatetaan tämän ohjeen mukaisia elinympäristökohtaisia rahoituskelpoisuuksia. Uusittavia sopimuksia ei pääsääntöisesti rahoiteta entisen kaltaisina, vaan jokaisen elinympäristökuvion rahoituskelpoisuus tarkastellaan tämän päivitetyn ohjeen mukaisesti.

Metsäkeskus ja metsäalan toimijat neuvovat 10 vuoden ympäristötukisopimuksia uusittaessa maanomistajia kaikista METSO:n keinoista. Pysyvään suojeluun sopivat kohteet välitetään maanomistajan toimeksiannosta ely-keskukseen. Näin saadaan METSO-kohteita suojelualueverkoston pysyvään suojeluun ympäristöministeriön rahoituksella ja pystytään kohdentamaan ympäristötukivarat tarkoituksenmukaisella tavalla.